

Badania dotyczące wpływu na bezpieczeństwo i poczucie bezpieczeństwa rzeczywistych systemów monitoringu wizyjnego

Całkowicie zgadzam się ze zdaniem wyrażonym przez P. Witticha, że na system monitoringu wizyjnego składają się: technika, procedury i personel. Technika rozumiana jako niezbędne kamery, z których obraz jest przekazywany w różny sposób do miejsca, gdzie można go obejrzeć i ew. nagrać oraz w przypadku kamer, które mogą być sterowane na odległość również nimi kierować. Procedury, pod którymi można rozumieć sposób wyboru miejsc, w których zainstalowane zostaną kamery, ustalenie wewnętrznej organizacji systemu oraz zasad współpracy pomiędzy jego pracownikami a podmiotami zewnętrznymi, sposób weryfikacji skuteczności systemu. Personel, który nieprzypadkowo określanemu bywa „najsłabszym ogniwem” w całym systemie¹⁾.

Zgadzam się również z wyrażonym przez P. Witticha stwierdzeniem, że samodzielnie żaden z elementów nie będzie skuteczny, chociaż istnieje takie oczekiwanie.

W pełni identyfikuję się z poglądem, że należy być ostrożnym przy doborze i wykorzystywaniu statystyk – to było m.in. powodem opracowania rygorystycznej metodologii badawczej.

Nie mogę się jednak zgodzić z zaprezentowanym poglądem, że zarówno w moich badaniach, jak i innych dotyczących **skuteczności prewencyjnej systemów CCTV** badano związek jedynie pomiędzy instalacją kamery a zmianą liczby popełnianych przestępstw oraz poczucia bezpieczeństwa. Byłoby to prawdą gdyby kamery instalowane w obszarach, które zostały objęte bada-

niami nie stanowiły istotnego elementu całego systemu. Jednak zarówno w badaniach prowadzonych w Warszawie w latach 2005-2008, jak i przywoływanych przeze mnie badaniach z innych krajów zawsze były one częścią systemu składającego się z wymienionych wcześniej elementów. Nie badano więc w nich wpływu atrap kamer, ani kamer nie podłączonych do systemu, tylko wpływ systemu, którego widoczną dla mieszkańców i potencjalnych sprawców naruszeń prawa częścią jest kamera.

Wyrażony przez P. Witticha pogląd, że kwestionuję skuteczność systemów monitoringu wizyjnego kłóci się z precyzyjnie sformułowanymi wnioskami opartymi na wynikach zarówno moich badań jak i innych badań w tym obszarze: **Brak jest dowodów na to, że systemy monitoringu wizyjnego zapobiegają popełnianiu przestępstw, ale również, poza wyjątkowymi przypadkami, nie powodują też zwiększenia liczby przestępstw.** oraz: **Brak jest dowodów na to, że systemy monitoringu wizyjnego mają wpływ na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców terenów, na których są instalowane**²⁾.

Przedstawione wnioski dotyczą jedynie skuteczności prewencyjnej funkcjonujących systemów oraz wpływu na poczucie bezpieczeństwa, ponieważ to było badane.

Zaprezentowany przez P. Witticha końcowy wniosek, że sama kamera nie wystarczy, żeby wpływać na poczucie bezpieczeństwa stoi w opozycji do wyników

części badań. Zgodnie z nimi sama instalacja widocznych kamer może wpływać na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców, chociaż nie zawsze w oczekiwany przez podmiot je instalujący sposób – znaczna część mieszkańców paradoksalnie ocenia monitorowaną okolicę jako mniej bezpieczną³⁾.

Zgadzam się z poglądem P. Witticha, cytującego badaczy brytyjskich, że skuteczność w zwalczaniu przestępczości (m.in. wykrywalność, jakość obrazu stanowiącego następnie materiał dowodowy) systemów wideonadzoru można polepszyć. Przyrost wiedzy w tym zakresie oraz rozwiązań technicznych wynikający m.in. ze stałego popytu jest ciągły. Bez wątplenia pomocne jest też opracowanie właściwych procedur i szkolenie pracowników.

Tylko w takiej sytuacji staje się to opisem stanu pożądanego – idealnego, a wszystkie badania przyjmujące metodologię **quasieksperymentalną dotyczyły rzeczywistych systemów monitoringu wizyjnego.** Systemów prawdziwych, które z założenia nie są systemami idealnymi, ponieważ zgodnie z koncepcją typów idealnych M. Webera typ abstrakcyjny, wyidealizowany nie występuje w rzeczywistości. Jako obywatel mogę jedynie wyrazić nadzieję, że opierając się na wynikach badań jest szansa na zmniejszenie dystansu pomiędzy typem idealnym a rzeczywistością.

Paweł Waszkiewicz

¹⁾ P. Waszkiewicz, Wielki Brat Rok 2010. Systemy monitoringu wizyjnego – aspekty kryminalistyczne, kryminologiczne i prawne, Warszawa 2011, s. 121.

²⁾ P. Waszkiewicz, op. cit. s. 199-200.

³⁾ M.in. R. Rothman, Sicherheitsgefühl durch Videoüberwachung? Argumentative Paradoxien und empirische Widersprüche in der Verbreitung einer sicherheitspolitischen Maßnahme, "Neue Kriminalpolitik" 2010/3, s. 103 – 107.